

Tallers d'art amb família a l'escola

Tallers amb famílies

I per què ho explico, tot això? Doncs perquè, per fi, fa un parell d'anys, vaig tenir l'ocasió de trobar un lloc on no em demanaven qui era, sinó què podia aportar de personal en un projecte en comú: l'escola on van els meus fills, l'Escola dels Encants. De cop tot es va posar al seu lloc: jo era mare d'una criatura de P3, però jo continuava sent la Gemma, aquella personeta creadora que ha crescut i creix envoltada d'art, i que intenta transmetre aquesta passió al màxim d'estudiants d'Educació de la universitat, procurant que aquesta necessitat per crear sigui entesa i posteriorment respectada i potenciada a les escoles on treballin. Mare, artista, professora... Ja no importava l'ordre, sinó entendre que totes les parts formen part del mateix tronc, jo mateixa.

Parlant amb la directora de l'escola, l'Agnès, em va explicar que a l'escola hi ha diversos espais on poden participar les famílies, ja que entenen l'escola com una comunitat educativa, on les famílies hi participen de forma activa. Els canals de participació són diversos: a part del Consell Escolar, existeixen les comissions mixtes de mestres i famílies que treballen en diferents àmbits (menjador, relacions externes, recerca i innovació, festes, etc.), l'AFA, i també els Tallers amb famílies. Aquest és un espai de

Sempre que algú que no em coneix em pregunta «i tu, què ets?», intento dissimular que aquesta pregunta no m'acaba d'encaixar, perquè habitualment la persona que te l'ha feta espera amb mirada expectant que li donis una resposta clara i veloç. Després d'apartar –al més ràpid que puc– paraules que sé que no són les que espera, com «persona» o «dona», reordeno els meus pensaments imaginant-me que la pregunta va dirigida al món laboral. «Ja hi som! Ara el gran dilema: què responc? artista primer i després professora d'arts plàstiques...? o professora i artista...? «Per acabar-ho d'arreglar, fa un temps, en una presentació d'un llibre que acabàvem de publicar amb tres companyes de la universitat –professores i artistes!–, una de les autores del llibre em va presentar com a «mare», la qual cosa em va acabar de descol·locar, perquè si bé era veritat, no ho entenien com a targeta de presentació.

Gemma París

temps reservat a una tarda a la setmana en què mestres i famílies proposen conjuntament un taller a un grup més reduït al grup classe habitual. Si bé a P3 es respecta el grup classe, a P4 i P5 es fan grups mixtos d'edats. Les mares, pares, o àvies poden compartir amb els infants allò que més els agrada fer: construir objectes amb deixalles, cuidar l'hort, fer magdalenes, pintar,

etc. En aquests tallers els infants experimenten, creen o investiguen amb propostes diferents a les habituals de l'escola, i tenen com a acompanyant una persona que no és el seu mestre, «la mare de...». Aquests rols complementen el model de mestre que tenen habitualment i les propostes cada setmana són tan diverses que poden despertar inquietuds diferents en cada un dels infants.

Si a P3 els tallers no tenen una temàtica en concret, i estan pensats i dirigits principalment per les famílies, a P4 i P5 els tallers s'engloben en nou àmbits: cuina en anglès, música, creativitat plàstica, dramatització, dansa, jocs cooperatius, ciències, jardí i jocs matemàtics. Els infants s'apunten al taller que més els interessa, el qual es desenvolupa durant tres setmanes consecutives, i van passant per cada un dels diferents tallers,

assegurant d'aquesta manera que participen de totes les propostes i desenvolupen totes les habilitats que cada àmbit els proporciona.

Tallers d'art

Ràpidament vaig trobar què podia aportar: tallers de creativitat plàstica. Abans d'involucrar-me en alguna comissió, el que realment desitjava era entrar a l'estança dels més petits i proposar-los diferents aventures per jugar amb els colors, les textures i les formes. Després de tants anys treballant a la Facultat de Ciències de l'Educació, ajudant els alumnes a entendre l'art d'una altra manera que no sigui *la plàstica* que sovint coneixen, sinó l'art com una experiència enriquidora per al desenvolupament global de la persona, podia apropar la creativitat artística als més menuts de l'escola, sense intermediaris! Tots els dimecres a la tarda que podia els reservava per compartir un espai i un moment de creació amb els nens de 3, 4 i 5 anys, i amb els seus mestres. Eren moments carregats d'emoció, on un grup de nens i nenes que em coneixien com «la mare del Teo» esperaven amb aquells ulls inquietos que els seduïu amb alguna idea estrambòtica!

Ara us explicaré com van ser algunes d'aquestes intenses tardes dels dimecres...

Monotips

El primer dia vam pintar directament a sobre d'unes taules mitjanes amb temperes i les nostres mans, dits, i fins i tot colzes! Després de folrar-les amb plàstic, vam anar tirant gotes de tempera a sobre les taules. El plaer anava creixent quan descobrien que aquelles gotes separades de pintura groga, vermella i blava que tiràvem la mestra o jo des de ben amunt, es convertien en taques, formes i rastres de tots els colors possibles: verds, grisos, liles, granats, roses, colors terra... De seguida van descobrir el dit com a pinzell, per fer camins entre la pintura, i els dibuixos més espontanis anaven omplint les taules. Alguns infants van provar de fer rastres amb altres objectes (gots de plàstic, teles, fustes...). Les empremtes no eren com les dels dits, tenien altres formes! Cada dibuix tenia pocs segons de vida, perquè a cada taula hi havia tres o quatre nens i nenes que estaven disposats a crear noves formes i colors amb un nou cop de mà. L'ímpetu creatiu era imparable, i de tant en tant, jo m'apropava amb un

full DIN A3 de dibuix de color blanc i el col·locava sobre un cantó de la taula, el premava el més fort possible amb les mans, i la impressió del dibuix sobre el paper era automàtica. Era màgia, la taula havia fet un dibuix! o el paper havia fet una «fotografia» dels colors i formes que hi havia a la taula! Alguns nens i nenes van voler estampar també els papers sobre la taula, i ens ensenyaven els seus dibuixos amb cara de sorpresa i satisfacció.

Teles i cordills

Un altre dimecres la proposta va ser ben diferent, vaig arribar carregada amb una bossa plena de retalls de roba, cordills i teles de diferents textures i colors. Els nens i nenes es van apropar amb cara de curiositat i em preguntaven «per a què serveix això? què farem?...». Poc a poc vaig anar traient cordes i retalls de roba del sac, i els vaig convidar que construïssin allò que més il·lusionés els feia... De seguida l'ambient es va omplir de cabanes, de banderoles fetes amb nusos, cordills i teles, d'amagatalls; els nens i nenes es van vestir amb faldilles improvisades, amb cinturons de mosqueters, i capes de superherois. En un instant tan curt de temps les teles van prendre vida de nou, els nens i nenes es van inventar històries ben diverses i mil mons imaginaris van omplir els racons la sala!

Frottage als arbres del jardí

Un dimecres de primavera el sol era tan càlid que ens va convidar a fer el taller al jardí. Ja feia dies que em mirava aquells arbres diversos que al costat de l'àrida plaça de les Glòries convertien aquell pati d'escola en el seu preuat jardí. Tenia ganes que aquell dia els arbres fossin els protagonistes! i que els infants observessin que no tots els arbres del jardí són iguals, que n'hi ha de més prims que altres, que n'hi ha que ens protegeixen més del sol a l'estiu, que n'hi ha que fan fruits i altres que no. Els nens i nenes de l'Escola dels Encants coneixen prou bé els seus arbres, perquè s'hi enfilen, s'hi gronxen i a vegades recullen fulles. Però en aquesta ocasió volia que s'hi apropessin amb una altra mirada, que toquessin l'escorça, i aquesta es convertís en el suport dels seus dibuixos. Vam folrar els troncs dels arbres amb paper d'embalar de color blanc —adonant-nos que en alguns arbres necessitàvem més paper que en altres, ja que el tronc era més gruixut—, i vam convidar els nens i nenes de P3 a calcar les rugositats de cada tronc amb ceres de colors. Algunes escorces eren més llises, altres més rugoses, unes tenien nusos, altres forats i bonys. Les mans atentes d'aquells infants calcaven la història de cada arbre amb molta cura. Els infants passaven d'un arbre a un altre, fent dibuixos entre tots. En acabar la tarda, havíem guarnit els arbres entre tots amb vestits de coloraines!

El cos del meu amic

Amb un grup mixt de P4 i P5 vam jugar a dibuixar el cos del meu amic. Per parelles, un dels dos s'estirava a terra sobre un gran paper d'embalar. Havíem d'intentar que tot el cos fos dins el paper d'embalar, perquè el nostre amic faria una «fotografia» del nostre cos! Hi va haver alguna nena que va adoptar una posició de contorsionista, perquè el paper era una mica massa petit per al seu cos tan llarg! Un cop cada infant estava estirat, s'havia de quedar immòbil com una estàtua, perquè la seva parella resseguiria el contorn del seu cos, intentant de no fer-li pessigolles! Ens vam adonar que era tan difícil seguir amb un retolador la línia externa del cos que estava estirat, com quedar-se quiet tanta estona! Però ho vam aconseguir, i quan els infants que eren a terra es van aixecar, van reconèixer aquelles cames llargues com les seves! Ara era el moment d'intercanviar els rols, l'estàtua passava a ser l'artista, i l'artista es posava estirat sobre el paper, preparat per ser retratat! Després cada infant es va posar a pintar aquell personatge amb pintures. En acabat teníem un altre amic, a escala real. Aquest, però, era de paper!

Núvols de Tumbuctú

Un dimecres de tardor volia fer un petit dibuix en què provessin què passava si barrejaven ceres i aquarel·les, ja que si bé les ceres són greixoses les aquarel·les es dissolen amb aigua. Per fer-ho vaig inventar una petita història, *Els núvols de Tumbuctú...* En un petit poble dalt de les muntanyes on

plovia poc, els nens i nenes tenien la sort que podien demanar als núvols allò que més desitjaven que els llancessin des del cel quan es posés a ploure! Hi havia qui demanava números per poder anar a comprar, altres demanaven lletres per poder escriure invitacions d'aniversari, altres demanaven pomes perquè tenien gana, molts nens demanaven caramels perquè els agradaven moltíssim... Per demanar-ho tan sols havien de dibuixar-ho amb una cera blanca sobre un paper blanc, i quan plovia, els núvols s'omplien de diferents colors, i txas!, descarregaven allò que cada infant havia dibuixat! Aquell dimecres de tardor, a l'Escola dels Encants, cada infant del grup va dibuixar allò que volia que el seu núvol de Tumbuctú li enviés des del cel, i poc a poc cada nen i nena veia com allò que havia desitjat i dibuixat, apareixia darrere cada pinzellada d'aquarel·la que hi posava! Encara és ara, però, que, mesos més tard, el Luca em recorda que el seu núvol de Tumbuctú encara no li ha plogut allò que ell havia dibuixat amb tant d'entusiasme...!

Així va ser com dimecres rere dimecres vam jugar amb diferents tècniques, materials, suports, estratègies creatives, que ens van permetre compartir aquest espai fantàstic que l'Escola dels Encants ofereix als pares i mares per tal que cadascú porti de casa seva allò que millor sap fer i comparteixi la seva passió amb aquelles mirades encuriosides i aquelles mans disposades a provar-ho tot!

Gemma París, artista i professora de la Unitat de Didàctica de l'Expressió Plàstica a la Facultat de Ciències de l'Educació, Universitat Autònoma de Barcelona.